

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่และใช้เวลาปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครูที่ได้รับรางวัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในด้านการสอน การพัฒนานักเรียน การพัฒนาตนเอง การพัฒนาโรงเรียน การบริการความรู้แก่ผู้อื่น และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ได้แก่ การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครู การยกย่องเชิดชูเกียรติครู โครงการครูต้นแบบ และโครงการครูเกียรติยศ โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูที่ได้รับรางวัลในเรื่องภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เพื่อนำข้อมูลมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ได้รับรางวัล และนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีครูที่ได้รับรางวัลปฏิบัติงานอยู่ จำนวน 1,021 โรงเรียน โดยครูที่ได้รับรางวัลประกอบด้วยครูต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในปีพ.ศ. 2541 – 2543 จำนวน 205 คน และครูเกียรติยศ (Teacher Award) ที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในปีการศึกษา 2544 จำนวน 1,072 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,277 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูที่ได้รับรางวัล จำนวน 305 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamané' ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่

2.2.1 ครูที่ได้รับรางวัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 30 คน คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 10 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. จัดกลุ่มครูที่ได้รับรางวัล ออกเป็น 5 กลุ่ม ตามภูมิภาค
2. สุ่มจังหวัดจากทุกจังหวัดในแต่ละภูมิภาคทั้ง 5 ภูมิภาค มาภูมิภาคละ 1 จังหวัด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวน 5 จังหวัด คือ ชุมพร ปทุมธานี เลย สุโขทัย และสุพรรณบุรี

3. สุ่มครูที่ได้รับรางวัลจากแต่ละจังหวัด มาจังหวัดละ 6 คน โดยกำหนดสัดส่วนระหว่างครูต้นแบบ : ครูเกียรติยศ เป็น 1 : 5 ได้ครูต้นแบบ จำนวน 1 คน และครูเกียรติยศ จำนวน 5 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือเป็นครูที่ได้รับรางวัลซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเมือง (โรงเรียนที่มีครูที่ได้รับรางวัลปฏิบัติงานอยู่มากกว่า 1 คน ให้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากมาเพียง 1 คนเท่านั้น) หากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ในแต่ละจังหวัดไม่ครบ 6 คน ให้คัดเลือกครูที่ได้รับรางวัลซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่อยู่ใกล้อำเภอเมืองมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดในการเดินทางของผู้วิจัย จนครบจำนวน 6 คน

2.2.2 ผู้บริหารโรงเรียน ได้จากผู้บริหารโรงเรียนของครูที่ได้รับรางวัลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

2.2.3 นักเรียน เป็นนักเรียนที่เรียนกับครูที่ได้รับรางวัลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ห้องเรียนละ 2 คน ชาย 1 คน และ หญิง 1 คน โดยให้ครูที่ได้รับรางวัลเป็นผู้กำหนดให้ รวมนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 60 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสังเกตการสอน ได้แก่ ครูที่ได้รับรางวัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากครูที่ได้รับรางวัลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยกำหนดอัตราส่วนร้อยละ 50 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสังเกตจังหวัดละ 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน

ตารางที่ 1 จำนวนผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน จำแนกตามวิธีการเก็บข้อมูล

กลุ่มที่	ภาค	การสอบถาม		การสัมภาษณ์		การสังเกต
		ครู	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	ครู
1	เหนือ	62	6	6	12	3
2	ตะวันออกเฉียงเหนือ	90	6	6	12	3
3	ตะวันตก	30	6	6	12	3
4	กลางและตะวันออกเฉียง	72	6	6	12	3
5	ใต้	51	6	6	12	3
รวม		305	30	30	60	15

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ชนิด คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (รายละเอียดในภาคผนวก ค)

1) แบบสอบถามครูที่ได้รับรางวัล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับรางวัล ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการสอน ประกอบด้วย การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การควบคุมชั้นเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การสอนซ่อมเสริม การปฏิบัติการสอนแทน และงานประจำชั้น

ด้านการพัฒนานักเรียน ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การอบรมและปกครองนักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญต่าง ๆ และการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน

ด้านการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากเอกสาร วารสารต่าง ๆ การศึกษาค้นคว้าและทำผลงานทางวิชาการ การเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ การเข้ารับการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการศึกษาต่อ

ด้านการพัฒนาโรงเรียน ประกอบด้วย งานวางแผนและประเมินโครงการ งานประชุม งานอาคารสถานที่ งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานทะเบียนวัดผล งานห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา งานโครงการอาหารกลางวัน งานอนามัยโรงเรียน และงานสหกรณ์โรงเรียน

ด้านการบริการความรู้แก่ผู้อื่น ประกอบด้วย การพัฒนาครูเครือข่าย การให้คำแนะนำความรู้ทางวิชาการแก่เพื่อนครู การให้คำแนะนำสถานศึกษาเกี่ยวกับการฝึกอบรมครูประจำการ การเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาและวิธีสอนแก่เพื่อนครู และการเป็นวิทยากร

ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน และการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับรางวัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในด้านการสอน การพัฒนา นักเรียน การพัฒนาตนเอง การพัฒนาโรงเรียน การบริการความรู้แก่ผู้อื่น และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

2) แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open End) จำนวน 3 ฉบับ คือ

2.1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับรางวัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับรางวัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการสอน ประกอบด้วย การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การควบคุมชั้นเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การสอนซ่อมเสริม การปฏิบัติการสอนแทน และงานประจำชั้น

ด้านการพัฒนานักเรียน ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การอบรมและปกครองนักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญต่าง ๆ และการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน

ด้านการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจาก เอกสาร วารสารต่าง ๆ การศึกษาค้นคว้าและทำผลงานทางวิชาการ การเข้าร่วมประชุมสัมมนาทาง วิชาการ การเข้ารับการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการศึกษาต่อ

ด้านการพัฒนาโรงเรียน ประกอบด้วย งานวางแผนและประเมินโครงการ งานประชุม งานอาคารสถานที่ งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานทะเบียนวัดผล งานห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา งานโครงการอาหารกลางวัน งานอนามัยโรงเรียน และ งานสหกรณ์โรงเรียน

ด้านการบริการความรู้แก่ผู้อื่น ประกอบด้วย การพัฒนาครูเครือข่าย การ ให้คำแนะนำความรู้ทางวิชาการแก่เพื่อนครู การให้คำแนะนำสถานศึกษาเกี่ยวกับการฝึกอบรมครู ประจำการ การเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาและวิธีสอนแก่เพื่อนครู และการเป็นวิทยากร

ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ โรงเรียน การให้บริการชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน และการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับรางวัลในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในด้านการสอน การพัฒนา นักเรียน การพัฒนาตนเอง การพัฒนาโรงเรียน การบริการความรู้แก่ผู้อื่น และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

2.2) แบบสัมภาษณ์ครูที่ได้รับรางวัล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการสอน ประกอบด้วย การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การควบคุมชั้นเรียน การจัดสภาพแวดล้อม ในห้องเรียน การสอนซ่อมเสริม การปฏิบัติการสอนแทน และงานประจำชั้น

ด้านการพัฒนานักเรียน ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การอบรมและปกครองนักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญต่าง ๆ และการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน

ด้านการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจาก เอกสาร วารสารต่าง ๆ การศึกษาค้นคว้าและทำผลงานทางวิชาการ การเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ การเข้ารับการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการศึกษาต่อ

ด้านการพัฒนาโรงเรียน ประกอบด้วย งานวางแผนและประเมินโครงการ งานประชุม งานอาคารสถานที่ งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานทะเบียนวัดผล งานห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา งานโครงการอาหารกลางวัน งานอนามัยโรงเรียน และงานสหกรณ์โรงเรียน

ด้านการบริการความรู้แก่ผู้อื่น ประกอบด้วย การพัฒนาครูเครือข่าย การให้คำแนะนำความรู้ทางวิชาการแก่เพื่อนครู การให้คำแนะนำสถานศึกษาเกี่ยวกับการฝึกอบรมครูประจำการ การเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาและวิธีสอนแก่เพื่อนครู และการเป็นวิทยากร

ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน และการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน และความคิดเห็นที่มีต่อการได้รับรางวัลและการปฏิบัติงาน

2.3) แบบสัมภาษณ์นักเรียน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับรางวัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับรางวัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการสอน ประกอบด้วย การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การควบคุมชั้นเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การสอนซ่อมเสริม และการปฏิบัติการสอนแทน

ด้านการพัฒนานักเรียน ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การอบรมและปกครองนักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญต่าง ๆ และการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน

ด้านการพัฒนาโรงเรียน ประกอบด้วย งานอาคารสถานที่ งานห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา งานโครงการอาหารกลางวัน งานอนามัยโรงเรียน และงานสหกรณ์โรงเรียน

3) แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการสอนของครูที่ได้รับรางวัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) ซึ่งสังเกตข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับรางวัลในด้านการสอน ประกอบด้วย การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การควบคุมชั้นเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษารายละเอียดและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครู การยกย่องเชิดชูเกียรติครู โครงการครูต้นแบบ และโครงการครูเกียรติยศ จากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูที่ได้รับรางวัล เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. กำหนดชนิดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามความเหมาะสมของข้อมูลที่จะศึกษา ผู้ให้ข้อมูล และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. สร้างเครื่องมือในการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งมี 3 ชนิด คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation)

4. หาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องและความเหมาะสมของการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งในการพิจารณาเลือกผู้ทรงคุณวุฒินั้น พิจารณาจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในองค์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูระดับประถมศึกษา จำนวน 2 ท่าน ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการครูต้นแบบ จำนวน 1 ท่าน ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการครูเกียรติยศ จำนวน 1 ท่าน และครูที่ได้รับรางวัล จำนวน 1 ท่าน

4.2 นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) ในโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดไพรใหญ่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไพรน้อย และโรงเรียนวัดพิบูลเงิน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูที่ได้รับรางวัล จำนวน 4 คน และนักเรียนที่เรียนกับครูที่ได้รับรางวัล จำนวน 4 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 10 คน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมของการใช้ภาษา เวลาที่ใช้ และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้เป็นฉบับสมบูรณ์

ตารางที่ 2 สรุปกรอบแนวคิด (เนื้อหา) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และกลุ่มตัวอย่าง

กรอบแนวคิด (เนื้อหา)	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์			แบบสังเกต
	ครู (305)	ผู้บริหาร (30)	ครู (30)	นักเรียน (60)	ครู (15)
1. ด้านการสอน					
1) การเตรียมการสอน	/	/	/	/	/
2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	/	/	/	/	/
3) การใช้สื่อการสอน	/	/	/	/	/
4) การวัดและประเมินผล	/	/	/	/	/
5) การควบคุมชั้นเรียน	/	/	/	/	/
6) การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน	/	/	/	/	/
7) การสอนซ่อมเสริม	/	/	/	/	-
8) การปฏิบัติการสอนแทน	/	/	/	/	-
9) งานประจำชั้น	/	/	/	-	-
2. ด้านการพัฒนานักเรียน					
1) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	/	/	/	/	
2) การอบรมและปกครองนักเรียน	/	/	/	/	
3) การจัดกิจกรรมแนะแนว	/	/	/	/	
4) การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญต่างๆ	/	/	/	/	
5) การจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน	/	/	/	/	
3. ด้านการพัฒนาตนเอง					
1) การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากเอกสารวารสารต่าง ๆ	/	/	/		
2) การศึกษาค้นคว้าและทำผลงานทางวิชาการ	/	/	/		
3) การเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ	/	/	/		
4) การเข้ารับการฝึกอบรม	/	/	/		
5) การศึกษาดูงาน	/	/	/		
6) การศึกษาต่อ	/	/	/		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กรอบแนวคิด (เนื้อหา)	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์			แบบสังเกต
	ครู (305)	ผู้บริหาร (30)	ครู (30)	นักเรียน (60)	ครู (15)
4. ด้านการพัฒนาโรงเรียน					
1) งานวางแผนและประเมินโครงการ	/	/	/	-	
2) งานประชุม	/	/	/	-	
3) งานอาคารสถานที่	/	/	/	/	
4) งานธุรการ	/	/	/	-	
5) งานการเงินและพัสดุ	/	/	/	-	
6) งานทะเบียนวัดผล	/	/	/	-	
7) งานห้องสมุด	/	/	/	/	
8) งานโสตทัศนศึกษา	/	/	/	/	
9) งานโครงการอาหารกลางวัน	/	/	/	/	
10) งานอนามัยโรงเรียน	/	/	/	/	
11) งานสหกรณ์โรงเรียน	/	/	/	/	
5. ด้านการบริการความรู้แก่ผู้อื่น					
1) การพัฒนาครูเครือข่าย	/	/	/		
2) การให้คำแนะนำความรู้ทางวิชาการแก่เพื่อนครู	/	/	/		
3) การให้คำแนะนำสถานศึกษาเกี่ยวกับการฝึกอบรมครูประจำการ	/	/	/		
4) การเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาและวิธีสอนแก่เพื่อนครู	/	/	/		
5) การเป็นวิทยากร	/	/	/		
6. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน					
1) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน	/	/	/		
2) การให้บริการชุมชน	/	/	/		
3) การร่วมกิจกรรมของชุมชน	/	/	/		
4) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	/	/	/		

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่งถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อแจ้งให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครูที่ได้รับรางวัล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมซองติดแสตมป์ให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ ไปยังผู้บริหารโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยแนบหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารโรงเรียนแจกแบบสอบถาม และรายชื่อครูที่ได้รับรางวัลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไปด้วย

แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนในรอบแรก หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้วเป็นเวลา 5 สัปดาห์ มีจำนวน 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.97 ผู้วิจัยได้ติดตามการตอบกลับของแบบสอบถาม โดยการส่งจดหมายทวงและการติดต่อทางโทรศัพท์ ได้รับกลับคืนมาอีกจำนวน 35 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 11.48 ดังนั้น ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมารวมทั้งสิ้น 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.44 ผู้วิจัยทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก โดยพิจารณาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วนไว้ มีแบบสอบถามที่คัดออกทั้งสิ้นจำนวน 4 ฉบับ จึงเหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 281 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.13 โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2545 ถึง วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน แบบสัมภาษณ์ครูที่ได้รับรางวัล และแบบสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ได้รับรางวัล และนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 30 โรงเรียน ใน 5 จังหวัด ด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 23 ธันวาคม 2545 ถึง 14 กุมภาพันธ์ 2546 ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ครูที่ได้รับรางวัล จำนวน 30 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์นักเรียน จำนวน 60 ฉบับ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต ผู้วิจัยดำเนินการสังเกตการสอนของครูที่ได้รับรางวัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 15 คน ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 23 ธันวาคม 2545 ถึง 14 กุมภาพันธ์ 2546 โดยการสังเกตจะเริ่มสังเกตตั้งแต่ต้นจนจบในคาบเรียนนั้นๆ โดยไม่หยุดพักหรือเว้นช่วง โดยจะสังเกตการสอนคนละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสังคมศาสตร์ SPSS for Windows (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามครูที่ได้รับรางวัล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ได้รับรางวัล และนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
3. ข้อมูลจากแบบสังเกตการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การคำนวณหาค่าร้อยละ ได้จากสูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

(ประคอง กรรณสูต, 2542)